

Tytuł IV

SAKRAMENT POKUTY (Kan. 959-997)

Kan. 959 - W sakramencie pokuty, wierni wyznający uprawnionemu szafarzowi grzechy, wyrażający za nie żal i mający postanowienie poprawy, przez rozgrzeszenie udzielone przez tegoż szafarza otrzymują od Boga odpuszczenie grzechów po chrzcie popełnionych i jednocześnie dostępują pojednania z Kościołem, któremu grzesząc zadali ranę.

Rozdział I.

SPRAWOWANIE SAKRAMENTU

Kan. 960 - Indywidualna i integralna spowiedź oraz rozgrzeszenie stanowią jedyny zwyczajny sposób, przez który wierny, świadomy grzechu ciężkiego, dostępuje pojednania z Bogiem i Kościołem. Jedynie niemożliwość fizyczna lub moralna zwalnia od takiej spowiedzi. W takim wypadku pojednanie może się dokonać również innymi sposobami.

Kan. 961 -

§ 1. Absolucja wielu równocześnie penitentów bez uprzedniej indywidualnej spowiedzi, w sposób ogólny, nie może być udzielona, chyba że:

1° zagraża niebezpieczeństwo śmierci i brak czasu na to, by kapłan lub kapłani wyspowiadali poszczególnych penitentów;

2° istnieje poważna konieczność, a mianowicie kiedy z uwagi na liczbę penitentów nie ma dostatecznie dużo spowiedników do należytego wyspowiadania każdego z osobna w odpowiednim czasie, na skutek czego penitenci bez własnej winy muszą pozostawać przez długi czas bez łaski sakramentalnej albo Komunii świętej; nie jest uważane za dostateczną konieczność, gdy nie ma wystarczającej liczby spowiedników jedynie z powodu wielkiego napływu penitentów, jaki może się zdarzyć podczas jakiejś wielkiej uroczystości lub pielgrzymki.

§ 2. Wydawanie osądu, czy zachodzą warunki wymagane zgodnie z § 1, n. 2, należy do biskupa diecezjalnego, który wzięwszy pod uwagę kryteria uzgodnione z pozostałymi członkami Konferencji Episkopatu, może określić wypadek takiej konieczności.

Kan. 962 -

§ 1. By wierny ważnie korzystał z sakramentalnej absolucji udzielonej wielu penitentom jednocześnie, wymaga się nie tylko odpowiedniej dyspozycji, lecz również postanowienia, że we właściwym czasie wyzna grzechy ciężkie, których teraz wyznać nie może.

§ 2. Wiernych należy wedle możliwości pouczać, także z okazji przyjmowania absolucji generalnej, o wymogach określonych w § 1. Absolucję generalną powinno poprzedzić - nawet w niebezpieczeństwie śmierci - jeśli tylko czas na to pozwala, wezwanie do wzbudzenia przez każdego aktu żalu.

Kan. **963** - Z zachowaniem obowiązku, o którym w **kan. 989**, ten, komu zostają odpuszczone grzechy ciężkie przez absolicję generalną, powinien jak najszybciej przy nadarzającej się okazji odbyć spowiedź indywidualną, zanim przyjmie następną absolicję generalną, chyba że istnieje słuszna przyczyna.

Kan. **964** -

§ **1.** Miejscem właściwym przyjmowania spowiedzi jest kościół lub kaplica.

§ **2.** Co do konfesjonału, powinny być ustanowione normy przez Konferencję Episkopatu, z tym wszakże zastrzeżeniem, aby zawsze były w miejscu widocznym konfesjonały zaopatrzone w kratę między penitentem i spowiednikiem, aby wierni mogli z nich swobodnie korzystać, gdy tego pragną.

§ **3.** Spowiedzi nie należy przyjmować poza konfesjonałem, z wyjątkiem uzasadnionej przyczyny.

Rozdział II.

SZAFARZ SAKRAMENTU POKUTY

Kan. **965** - Szafarzem sakramentu pokuty jest tylko kapłan.

Kan. **966** -

§ **1.** Do ważnego odpuszczenia grzechów wymaga się, aby szafarz - oprócz władzy święceń - posiadał upoważnienie do jej wykonywania w odniesieniu do wiernych, którym udziela rozgrzeszenia.

§ **2.** Takie upoważnienie może kapłan otrzymać albo na mocy samego prawa, albo udzielenia dokonanego przez kompetentną władzę, zgodnie z kan. 969.

Kan. **967** -

§ **1.** Oprócz Biskupa Rzymskiego, upoważnienie do spowiadania wiernych na całym świecie posiadają na mocy samego prawa kardynałowie. Posiadają je również biskupi, którzy też godziwie z niego korzystają, chyba że sprzeciwiłyby się temu w poszczególnym przypadku biskup diecezjalny.

§ **2.** Ci, którzy posiadają habitualne upoważnienie do spowiadania, czy to na mocy urzędu, czy też udzielenia go przez ordynariusza miejsca inkardynacji albo miejsca stałego zamieszkania, z tego upoważnienia mogą wszędzie korzystać, chyba że w poszczególnym przypadku sprzeciwiłyby się ordynariusz miejsca, z zachowaniem przepisów kan. 974, §§ 2 i 3.

§ **3.** Z samego prawa takie upoważnienie posiadają wszędzie w odniesieniu do członków lub innych osób dniem i nocą przebywających w domu instytutu lub stowarzyszenia ci, którzy z racji urzędu albo udzielenia przez kompetentnego przełożonego zgodnie z kan. 968, § 2 i 969, § 2, otrzymali upoważnienie do spowiadania. Korzystają też z niego godziwie, chyba że jakiś wyższy przełożony w poszczególnym przypadku wyraziłby sprzeciw odnośnie do swoich podwładnych.

Kan. **968** -

§ **1.** Na mocy urzędu, upoważnienie do spowiadania posiada ordynariusz miejsca, kanonik

penitencjarz, a także proboszcz oraz inni, którzy zastępują proboszcza - każdy na swoim terytorium.

§ 2. Na mocy urzędu upoważnienie do spowiadania swoich podwładnych oraz innych osób dniem i nocą przebywających w domu mają przełożeni instytutu zakonnego lub stowarzyszenia życia apostołskiego, jeśli są kleryckie na prawie papieskim, posiadający zgodnie z postanowieniami konstytucji wykonawczą władzę rządzenia, z zachowaniem jednak przepisu kan. 630, § 4.

Kan. 969 -

§ 1. Tylko ordynariusz miejsca jest kompetentny do udzielania upoważnienia wszystkim prezbiterom do spowiadania jakichkolwiek wiernych. Jednakże prezbiterzy, członkowie instytutów zakonnych, nie powinni korzystać z takiego upoważnienia bez zezwolenia, przynajmniej domniemanego, własnego przełożonego.

§ 2. Przełożony instytutu zakonnego lub stowarzyszenia życia apostołskiego, o którym w kan. 968, § 2, jest kompetentny udzielić wszystkim prezbiterom upoważnienia do spowiadania własnych jego podwładnych oraz innych dniem i nocą przebywających w domu.

Kan. 970 - Upoważnienia do spowiadania należy udzielać tylko kapłanom, których odpowiedniość stwierdzi się przez egzamin lub skądiną o tym wiadomo.

Kan. 971 - Ordynariusz miejsca nie powinien udzielać habitualnego upoważnienia do spowiadania prezbiterowi, chociażby na jego terenie miał stałe lub tymczasowe zamieszkanie, jeśli uprzednio nie wysłucha, jeśli to możliwe, zdania ordynariusza tegoż prezbitera.

Kan. 972 - Upoważnienia do spowiadania kompetentna władza, o której w kan. 969, może udzielić na czas nieokreślony lub określony.

Kan. 973 - Habitualne upoważnienie do spowiadania powinno być udzielane na piśmie.

Kan. 974 -

§ 1 Ordynariusz miejsca oraz kompetentny przełożony nie powinien odwoływać habitualnego upoważnienia do spowiadania, jak tylko z poważnej przyczyny.

§ 2. Gdy upoważnienie do spowiadania odwołuje ordynariusz miejsca, który go udzielił, a o którym w kan. 967, § 2, prezbiter traci to upoważnienie wszędzie. Gdy upoważnienie odwołuje inny ordynariusz, prezbiter traci je tylko na terytorium odwołującego je.

§ 3. Każdy ordynariusz miejsca, który odwołał jakiemuś prezbiterowi upoważnienie do spowiadania, powinien powiadomić jego ordynariusza, własnego z racji inkardynacji, albo - gdy chodzi o członka instytutu zakonnego - jego kompetentnego przełożonego.

§ 4. Gdy upoważnienie do spowiadania odwołuje własny przełożony wyższy, prezbiter wszędzie traci władzę spowiadania członków instytutu. Gdy upoważnienie odwołuje inny kompetentny przełożony, prezbiter traci je tylko w odniesieniu do jego podwładnych.

Kan. 975 - Oprócz odwołania, upoważnienie, o którym w kan. 967, § 2, ustaje przez utratę urzędu lub przez ekskardynację albo przez utratę stałego zamieszkania.

Kan. 976 - Każdy kapłan, chociaż nie ma upoważnienia do spowiadania, ważnie i godziwie rozgrzesza jakichkolwiek penitentów znajdujących się w niebezpieczeństwie śmierci z wszelkich cenzur i grzechów, nawet gdy jest obecny kapłan upoważniony.

Kan. **977** - Rozgrzeszenie współnika w grzechu przeciw szóstemu przykazaniu Dekalogu jest nieważne, poza niebezpieczeństwem śmierci.

Kan. **978** -

§ 1. Kapłan powinien pamiętać, że słuchając spowiedzi występuje równocześnie w charakterze sędziego i lekarza oraz że został przez Boga ustanowiony jednocześnie szafarzem boskiej sprawiedliwości i miłosierdzia, ażeby przyczynić się do czci Bożej i zbawienia dusz.

§ 2. Spowiednik jako szafarz Kościoła w sprawowaniu sakramentu pokuty winien wiernie stosować się do nauki Magisterium i norm wydanych przez kompetentną władzę.

Kan. **979** - Kapłan w stawianiu pytań powinien postępować roztropnie i dyskretnie, uwzględniając stan i wiek penitenta oraz powstrzymywać się od pytania o nazwisko współnika w grzechu.

Kan. **980** - Jeśli spowiednik nie ma wątpliwości co do dyspozycji penitenta, a ten prosi o rozgrzeszenie, nie należy go odmawiać ani odkładać.

Kan. **981** - Spowiednik powinien nałożyć zbawienne i odpowiednie zadośćuczynienie, stosownie do rodzaju i liczby grzechów, z uwzględnieniem jednak sytuacji penitenta. Penitent jest obowiązany osobiście wypełnić zadośćuczynienie.

Kan. **982** - Kto wyznaje w spowiedzi, że niewinnego spowiednika fałszywie oskarżył przed władzą kościelną o przestępstwo nakłaniania do grzechu przeciw szóstemu przykazaniu, nie powinien być rozgrzeszony, dopóki formalnie nie odwoła fałszywego doniesienia i nie wyrazi gotowości naprawienia szkód, jeżeli takie wynikły.

Kan. **983** -

§ 1. Tajemnica sakramentalna jest nienaruszalna; dlatego nie wolno spowiednikowi słowami lub w jakikolwiek inny sposób i dla jakiegokolwiek przyczyny w czymkolwiek zdradzić penitenta.

§ 2. Obowiązek zachowania tajemnicy ma także tłumacz, jeśli występuje, jak również wszyscy inni, którzy w jakikolwiek sposób zdobyli ze spowiedzi wiadomości o grzechach.

Kan. **984** -

§ 1. Bezwzględnie zabrania się spowiednikowi korzystania z wiadomości uzyskanych w spowiedzi, powodujących uciążliwość dla penitenta, nawet przy wykluczeniu wszelkiego niebezpieczeństwa wyjawienia.

§ 2. Kto posiada władzę, nie może w żaden sposób korzystać w zewnętrznym zarządzaniu z wiadomości, jakie uzyskał o grzechach wyznanych w jakimkolwiek czasie w spowiedzi.

Kan. **985** - Mistrz nowicjuszy i jego pomocnik, rektor seminarium lub innego zakładu wychowawczego, nie powinni przyjmować spowiedzi swoich alumnów mieszkających w tym samym domu, chyba że w poszczególnych przypadkach alumni dobrowolnie o to proszą.

Kan. **986** -

§ 1. Każdy, komu na mocy urzędu została zlecona troska duszpasterska, jest obowiązany dbać o to, ażeby wierni jemu powierzeni mogli się wyspowiadać, jeśli w sposób uzasadniony o to proszą, a także by dać im sposobność przystępowania do indywidualnej spowiedzi, w ustalonych i dogodnych dla nich dniach i godzinach.

§ 2. W nagłej konieczności każdy spowiednik jest obowiązany spowiadać wiernych, a w niebezpieczeństwie śmierci każdy kapłan.

Rozdział III.

PENITENT

Kan. **987** - Wierny, aby otrzymać zbawczy środek sakramentu pokuty, powinien być tak usposobiony, by odrzucając grzechy, które popełnił, i mając postanowienie poprawy nawracał się do Boga.

Kan. **988** -

§ 1. Wierny jest obowiązany wyznać co do liczby i rodzaju wszelkie grzechy ciężkie popełnione po chrzcie, a jeszcze przez władzę kluczy Kościoła bezpośrednio nie odpuszczone i nie wyznane w indywidualnej spowiedzi, które sobie przypomina po dokładnym rachunku sumienia.

§ 2. Zaleca się wiernym, by wyznawali także grzechy powszednie.

Kan. **989** - Każdy wierny, po osiągnięciu wieku rozeznania, obowiązany jest przynajmniej raz w roku wyznać wiernie wszystkie swoje grzechy ciężkie.

Kan. **990** - Nikomu nie zabrania się spowiadać za pośrednictwem tłumacza, z wykluczeniem wszakże nadużyć i zgorzenia i z zachowaniem przepisu **kan. 983, § 2**.

Kan. **991** - Każdy wierny ma prawo wyznać swoje grzechy wybranemu przez siebie spowiednikowi, także innego obrządku, zatwierdzonemu zgodnie z prawem.

Rozdział IV.

ODPUSTY

Kan. **992** - Odpust jest to darowanie wobec Boga kary doczesnej za grzechy odpuszczone już co do winy. Otrzymuje je wierny, odpowiednio przygotowany i po wypełnieniu pewnych określonych warunków, przez działanie Kościoła, który jako sługa odkupienia autorytatywnie rozporządza i dysponuje skarbcem zadośćuczynień Chrystusa i świętych.

Kan. **993** - Odpust jest częściowy albo zupełny, zależnie od tego, czy uwalnia od kary doczesnej należnej za grzechy w części lub całości.

Kan. **994** - Każdy wierny może zyskiwać odpusty czy to częściowe, czy zupełne albo dla siebie, albo ofiarowywać za zmarłych na sposób wstawiennictwa.

Kan. **995** -

§ 1. Oprócz najwyższej władzy kościelnej, tylko ci mogą udzielać odpustów, którym tę władzę przyznaje prawo albo udziela jej Biskup Rzymski.

§ 2. Żadna władza, poza Biskupem Rzymskim, nie może przekazywać innym władzy udzielania odpustów, chyba że zostało to jej wyraźnie przyznane przez Stolicę Apostolską.

Kan. 996 -

§ 1. Tylko ten jest zdolny do uzyskania odpustu, kto został ochrzczony, nie jest ekskomunikowany i znajduje się w stanie łaski, przynajmniej pod koniec wypełniania przepisanych czynności.

§ 2. Aby zaś podmiot zdolny do uzyskania odpustów rzeczywiście je uzyskał, powinien mieć przynajmniej intencję zyskania odpustu oraz wypełnić w określonym czasie i we właściwy sposób nakazane czynności, zgodnie z brzmieniem udzielenia.

Kan. 997 - Co do udzielania i praktyki odpustów, należy ponadto zachować inne przepisy, zawarte w specjalnych ustawach kościelnych.